

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Rådningnämnden

Datum:
2024-11-20

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Handläggare:
Elin Öberg

Internkontrollplan 2025

Förslag till beslut

Rådningnämnden beslutar

1. **att** anta interkontrollplan för 2025 enligt bifogat förslag, samt
2. **att** utse fyra representanter från nämnden som ska ha särskilt ansvar för internkontrollfrågor och delta i arbetet med att ta fram kontrollmoment till kommande internkontrollplaner.

Ärendet

Enligt Uppsala kommuns reglemente för intern kontroll ska nämnderna årligen anta en internkontrollplan. Internkontrollplanen är en del av den interna kontrollen som syftar till att uppnå:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, policys och riktlinjer

Beredning

Ärendet är berett av tjänstepersoner vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Brandförsvaret alla avdelningar och enheter tar årligen fram vilka risker de ser för att verksamheten inte uppnår att:

- bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt,
- den finansiella rapporteringen och information om verksamheten är tillförlitlig,
- bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Ledningsgruppen för brandförsvaret analyserar riskerna och föreslår hur riskerna ska hanteras och vilka kontrollmoment de anser bör vara med i kommande internkontrollplan. Förslagen har innan de presenteras för nämnden även gått igenom och diskuterats med representanter från nämnden för att få politisk delaktighet.

Under 2025 föreslås sju olika kontrollmoment till internkontrollplanen. Tre av kontrollmomenten är obligatoriska för alla nämnder beslutade av kommunstyrelsen i Uppsala kommun och fyra av kontrollmomenten är av nämnden bedömda som särskilt prioriterade och av intresse för verksamheten att kontrollera.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2024-11-20
- Bilaga 1. Internkontrollplan 2025 och analys av arbetet med intern kontroll 2024 enligt reglemente

Brandförsvaret

Patrik Kjellberg
Tillförordnad förvaltningsdirektör

Internkontrollplan 2025

och analys av arbetet med intern kontroll 2024 enligt reglemente för räddningsnämnden

Ett redovisande och aktiverande dokument som nämnd fattade beslut om den 11 december 2024.

Analys av årets internkontroll och plan för kommande år

I reglemente för intern kontroll i Uppsala kommun och kommunens helägda bolag beskrivs hur arbetet med den interna kontrollen ska struktureras och rapporteras till kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret.

Enligt reglementet ska nämnder och bolagsstyrelser årligen lämna in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Analysen ska användas för utveckling av den interna kontrollen inom nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsområden. Den används också för utveckling på kommunövergripande nivå.

Nämnder och bolagsstyrelser ska årligen upprätta en internkontrollplan. Planen ska vara ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att:

- att verksamheten är ändamålsenlig och resurseffektiv,
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande,
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån prioriterade risker som framkommit i riskanalyser. I riskregistret framgår om risken omhändertas i internkontrollplanen.

Internkontrollplanen innehåller också tre obligatoriska kontrollmoment som identifierats i kommunstyrelsens övergripande riskanalys. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Efterlevnad av riktlinje och analys av funktionalitet

Nämnden anser att internkontroll är mycket viktigt för att ha kontroll på och förbättra verksamheten. Intern kontroll genomförs på många sätt i nämndens verksamhet, genom bland annat operativa rutiner och kontroller. Dessa rutiner och kontroller är en naturlig delar i verksamheten, det kan till exempel vara att genomföra och kontrollera föreskrivna övningar för rökdykning eller ärendegranskning gällande brandförsvarets myndighetsutövning. Generellt ser man inte på dessa rutiner och kontroller som intern kontroll utan som självklar del av verksamheten.

Under 2024 har sex kontrollmoment redovisats till nämnden.

Årets riskinventering och riskbedömning har tagits fram med bred förankring i verksamheten genom workshops med medarbetare representerade från samtliga enheter inom brandförsvaret och med förvaltningsledningen. Ledningsgruppen analyserar riskerna och föreslår nämnden hur riskerna ska hanteras, det kan antingen vara att hantera risken i verksamhetsplanen, hantera risken omedelbart eller hantera risken i internkontrollplanen.

Innan förslagen hur riskerna ska hanteras under 2025 läggs fram till nämnden gås riskerna först igenom med nämndens presidium och en representant från Tierps kommun och en representant för Östhammars kommun för att få politisk delaktighet. Nämndens representanter har vid detta tillfälle även möjlighet att påverka förslaget som ska läggas fram till nämnden genom att de kan lägga fram fler eller andra förslag än de som ledningsgruppen presenterats. Detta tillfälle genomförs som en workshop där representanterna från nämnden har möjlighet att diskutera riskerna i riskregistret med representanterna från brandförsvaret.

Granskningsområdena i internkontrollplanen tas fram utifrån riskregistret där riskernas sannolikhet och konsekvenser är bedömda. Utöver de obligatoriska kontrollmomenten har nämnden identifierat ytterligare fyra risker som bedöms särskilt prioriterade för verksamheten att kontrollera kommande år. Ingen av de rekommenderade kontrollmomenten har valts ut utan nämnden har valt att prioritera fler kontroller som är verksamhetsspecifika.

Organisation och ansvar för arbetet med intern kontroll

Brandförsvaret har två avdelningar och två enheter och alla dessa tar årligen fram vilka risker de ser för att verksamheten inte uppnår att:

- verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt,
- den finansiella rapporteringen och information om verksamheten är tillförlitlig,
- verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Chef vars enhet eller avdelning som berörs av risken ansvarar generellt för att omhänderta risken på lämpligt sätt. Arbetet med riskhanteringen följs upp genom att brandförsvarets ledningsgrupp går

igenom riskregistret flera gånger under året, på så vis säkerställs att risken blir omhändertagen på ett tillfredställande vis.

Huvudansvaret för intern kontroll ligger hos nämnden vilket följs upp genom internkontrollmomenten som redovisas för nämnden löpande under året. Nämnden är även delaktig i framtagandet av internkontrollplanen genom det sätt som beskrivits ovan gällande hanteringen av årets riskinventering och riskbedömning.

Det övergripande ansvaret för att omhänderta resultatet från kontrollerna ligger på brandchefen eller till den person brandchefen delegerar uppgiften till. Brandförsvaret har en huvudansvarig handläggare som ansvarar för att förstärka den interna kontrollens roll som ett verktyg för att säkra och utveckla kvaliteten inom nämndens ansvarsområde. Huvudansvariga handläggaren är ett stöd för verksamhetens chefer genom att samordna arbetet med den interna kontrollen. Till varje kontrollmoment har en ansvarig utsetts som genomför kontroller och rapporterar resultatet till huvudansvarig handläggare.

Planerad utveckling av intern kontroll 2025 och framåt

Nämnden avser fortsatt ha verksamhetsuppföljningar i de månadsrapporter nämnden beslutar om för varje kalendermånad. Den interna kontrollen ska vara en naturlig del i verksamhetsstyrningen och brandförsvarets ledningsgrupp arbetar systematiskt med internkontroll genom regelbundna uppföljningar av riskregistret och uppföljning av kontrollmomenten för att säkerställa att eventuella risker och åtgärder blir omhändertagna. Utbildning i internkontroll har alla avdelnings- och enhetschefer genomgått 2020 och nämnden planerar för att chefer på olika nivåer kontinuerligt genomgår utbildning avseende intern kontroll, särskilt viktigt är att nya chefer genomgår utbildning.

Under 2025 kommer brandförsvarets ledningsgrupp att fortsätta jobba aktivt med uppföljning av genomförda kontrollmoment och riskregistret för att därigenom säkerställa att risker omhändertas på ett mer effektivt sätt. Tydligare koppling mellan identifierade risker och verksamhetsplan kommer underlätta vid verksamhetsuppföljning.

Under året kommer brandförsvaret fortsätta vidareutveckla arbetet med workshop för insamling av risker för att ytterligare öka delaktigheten av brandförsvarets alla medarbetare samt sträva efter bättre återkoppling på inrapporterade risker.

Begrepp som används i internkontrollplanen

Kontrollområde	Områden som det ska finnas kontrollmoment inom. Det finns fyra kontrollområden: <ul style="list-style-type: none"> - Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut - Finansiell kontroll - Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv
Riskbeskrivning	Beskrivning av den risk som ligger till grund för kontrollmomentet. Hämtas från riskregistret.

Kontrollmoment	<p>Konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Kontrollmomenten kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande.</p> <p>Förebyggande kontrollmoment är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollmoment hjälper nämnden/bolagsstyrelsen att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna.</p>
Kontrollmetod	Beskrivning av hur, när och hur frekvent kontrollmomentet ska genomföras.
Tidpunkt för uppföljning	Tidpunkt då kontrollmomentet ska följas upp inför rapportering till nämnd/bolagsstyrelse.

Tabell 1. Begrepp som används i internkontrollplanen.

Risker och kontrollmoment

Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att behovet av rutiner och planer för analogt arbete vid avbrott och störningar är inventerat inom verksamheten. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag som beskriver hur verksamheten ska bedrivas analogt då digitala system inte är tillgängliga. Kontrollera att rutiner och planer har övats och utvärderats.	27 augusti
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informationssäkerhet vilket leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att förvaltnings- respektive bolagsledningen genomfört mognadsdialogen informationssäkerhet.	Kontrollera att det finns en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett tillhörande förslag på förbättringsåtgärder.	22 oktober

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att samtliga medarbetare har genomfört obligatorisk utbildning i informationssäkerhet.	Kontrollera i Lärportalen att samtliga medarbetare genomfört den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet.	19 mars
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Felaktig hantering av register över tillstånd för brandfarliga och explosiva ämnen kan leda till att obehöriga får tillträde till register eller att registret innehåller felaktiga uppgifter.	Kontrollera att de rutiner som finns för hanteringen av register för brandfarliga och explosiva ämnen är uppdaterade och efterlevs.	Säkerställ att uppgifterna överensstämmer i det nationella tillståndsregistret, NATAV, och brandförsvarets lokala register. Jämförelser av cirka 20 tillstånd.	24 september
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Risk att kraven i MSBFS 2021:8 inte följs gällande 6 § som beskriver hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som behövs i enskilda fall exempelvis efter insats.	Kontrollera att vi arbetar utifrån framtagen rutin gällande tillsyn efter insats för att säkerställa att gällande lagstiftning följs.	Granska årets 20 första händelserapporterna där det har angetts att det är behov av tillsyn efter insats. Granska att rutiner följs och de vid insatsen identifierade behovet är omhändertaget.	10 december
Kontroll av verksamhetens	Risk för person- och materiella skador på grund av att vi inte uppfyller de lagstiftade utbildningskrav som ställs	Kontrollera att systematisk uppföljning genomförs.	Kontrollera genom intervju av chefer med personal som arbetar på	23 april

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
arbetssätt, system och rutiner	gällande exempelvis ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling.		övningsfältet hur utbildningskrav och behörigheter löpande följs upp.	
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Risk att vi inte omhändertar lärdomar från insatser och händelser inom verksamheten vilket innebär att verksamheten riskerar att inte blir så effektiv som den skulle kunna vara och att resultatet av våra insatser inte blir så bra som det skulle kunna vara.	Kontrollera att rutin och ett systematiskt arbetssätt finns för hur vi säkerställer att vi omhändertar lärdomar från insatser och händelser.	Kontrollera genom intervju av befäl och berörda tjänstepersoner att rutin och arbetssätt är kända och etablerade. Undersök även hur de lärdomarna som framkommit i en AAR och en olycksundersökning från 2024 har omhändertagits.	11 juni

Tabell 2. Risker och kontrollmoment.